REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.

Inserate
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).

Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA“ iese în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 51. **Brașov, Luni-Marți 6 (19) Martie.** **1907.**

Un simptom îmbucurător.

Dela un capăt al țărei la celălalt, nemulțumirea cu stările publice de față formează azi nota zilei, și pe când mișcarea de protestare contra nouelor atentate puse la cale pentru mai marea glorie a politicei de maghiarizare, crește pe zi ce merge și face ca nemulțamirea și amărăciunea să se accentueze și mai tare, se mai arată ici-colo, ca o rază de soare ce scapă printre întunecimea norilor, și câte un semn bun, care poate servi celor ce luptă pentru limbă și naționalitate drept mângâere și încurajare.

Un astfel de simptom îmbucurător este și mișcarea cea mai nouă ținută în spirit naționalist, ce s'a produs în timpul din urmă între Germanii, sau, cum îi mai numim, Șvabii din Bănat. Dacă vom ținea samă cât de crud au fost combătute prin volnicie și prigonire primele încercări ce s'au făcut mai anii trecuți de către bărbați germani naționaliști, de a redeștepta sentimentele naționale ale Șvabilor și a-i face să înțeleagă că menirea lor nu poate fi de-a servi ca material brut pentru incocoțarea maghiarizătorilor, și dacă mai departe vom avea în vedere că în urma acestor prigoniri se făcuse iarăși liniște în ținuturile locuite de șvabi și mulți începură a se îngriji ca nu cumva să fie un semn al desăvârșitei capitulări, trebue să privim ca o aparițiune aproape surprinzătoare mișcarea cea nouă prin care se manifestează în public partidul poporal al Germanilor din Ungaria, care numeră deja câteva mii de membrii și și-a alcătuit și un program bine stabilit, care indică scopurile și nizuințele partidului.

Avem înaintea noastră întregul tecst oficial al acestui program așa cum a fost publicat în gazeta germană din Timișoara. Programul compus din 13 puncte era destinat să fie publicat și primit în adunarea poporală conchiemată la Billed, dar solgăbireii, aflând ce se pregătește, au reușit a face ca această adunare poporală să nu fie luată la cunoștință de autoritate și prin urmare să fie oprită.

Faptul acesta, pe care probabil l'au prevăzut, n'a descuragiat însă nici decum pe actualii conducători ai partidului și ei au hotărât să publice programul lui prin ziare. Odată partidul înființat, având atâța aderenți, era de ajuns și simpla publicare prin foi, ca să-l introducă în viața atât de amărâtă a partidelor cari iau în apărare cauza popoarelor nemaghiare. Este oara a douasprezecea, în care partidul poporal al Germanilor din Ungaria își semnalează existența sa, dar ș'o semnalează, și aceasta o face tocmai într'un moment, când manifestarea Șvabilor este mai semnificativă ca ori și când pentru situațiunea creată de nesăbuita politică de maghiarizare. Au și simțit îndată cei dela putere însemnătatea ei și de aceea s'au grăbit a da ca de obiceiu atestat de bună purtare poporului șvab „patriotic“, ascuțind de altă parte tăișul armei, cu care se pregătesc a lovi din nou în pretinșii agitatori, cari ar voi să-l „nebunească“.

Programul însuși le poate servi spre cinste celor din partidul poporal german între împrejurările date. Asemănându-l cu programul poporal al Sașilor ardeleni, putem zice că nu pretinde cu nimic mai puțin decât acesta, ba în unele privințe pretinde mai mult și este în genere mai energic ținut și mai avântat. Baza pe care se pun și Germanii din Ungaria este stricta esecutare a legei naționalităților ca „măsură minimală“ pentru desvoltarea limbei și a culturei poporului; un postulat, care joacă un rol atât de însemnat în mișcarea naționalistă din timpul mai nou. Dar programul amintit pretinde și crearea de legi noi pentru garantarea limbei și a culturei naționalităților. Punctul patru al programului conține o protestare în contra restrângerei dreptului limbei materne în biserică și școală, care pare a fi totodată o protestare față cu nouăle încercări de maghiarizare.

Postulatele cu privire la libertatea pressei, la votul universal, la reforma autonomiei municipale prin delăturarea abuzurilor, la reforma dărilor etc., sunt analoage cu postulatele de acest fel din celelalte programe naționaliste.

La încheiere se asigură în program că Germanii din Ungaria vor rămânea totdeauna credincioși regelui și patriei, dar vor lupta cu curagiu pentru drept și libertate, ca să le ducă la învingere și să se adeverească cuvântul celui mai mare Maghiar: „Ungaria n'a fost ci va fi!“ — Va fi un membru integru al familiei statelor europene, patria unor popoare libere și fericite.

Numai așa nu își închipuește șovinismul dominant viitorul Ungariei. De aceea manifestațiunea națională a Șvabilor din Bănat, pe cari lumea îi credea deja perduți pentru viața națională, câștigă adi o deosebită importanță.

Remonstrațiunea

Episcopatului bisericei române unite

contra proiectelor de lege școlare.

Onorată Cameră!

Episcopii provinciei mitropolitane de Alba-Iulia și Făgăraș, și inspectorii școlari au discutat în ședința ținută la 7 și 8 Martie a. c. proiectul de lege referitor la raporturile de drept ale școalelor primare confesionale și comunale și la salarizarea învățătorilor dela acele școli, proiect care a fost prezintat camerei spre desbatere și care a fost aflat vătămător în multe privințe pentru biserica cârmuită și reprezintată prin ei.

Deoarece numitul proiect a fost înaintat Camerei fără să fi fost consultați mai înainte reprezintanții bisericei și deoarece n'am avut ocazia și posibilitatea de a cunoaște textul acestui proiect mai din vreme pentru a ne face observările noastre la Camera și la Senatul țării, în speranță că glasul nostru va fi luat în samă și că prin urmare numitul proiect de lege va fi înapoiat ministeriului de culte și instrucțiune publică pentru o prelucrare nouă, ceea-ce prin aceasta ne și luăm voie a cere cu tot respectul.

Observările noastre sunt următoarele:

Scopul proiectului din chestiune e regularea salariilor învățătorilor dela școalele primare. Proiectul nu se oprește însă aici, ci în legătură cu aceasta prevede și anumite dispoziții radicale, prin cari se schimbă raporturile de drept existente ale școlilor noastre primare așa, că în ultima analiză ele înseamnă moartea școlilor confesionale și comunale.

Ca reprezintanți ai provinciei mitropolitane gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș, ne luăm voia a judeca și a lămuri în cele următoare dispozițiile proiectului, fiindcă considerăm aceasta ca o datorie, pe care ni-o impune situația noastră oficială și împreunată cu grea răspundere, — datorie, dela împlinirea căreia nu-i permis a ne da îndărăt.

1. Articolul de lege XXXVIII din 1868 a asigurat și a introdus în lege acel principiu corect și corespunzător și învățăturilor bisericii catolice, conform căruia dreptul și chemarea de a educa o are, în prima linie, familia, sau în rândul al doilea amăsurat dispozițiilor întemeietorului bisericei, o are însași Biserica.

Acest articol a asigurat deci bisericilor din această țară, dreptul de a ridica pe seama credincioșilor lor școli publice, de a-și alege înseși pe seama acelora pe învățători și profesori, de a hotărî înseși salariile acestora, și de a dispune singure de manualele școlare și peste tot de a îngriji înseși de metoda și sistemul întregei instrucții. (§ 11 al articolului XXXVIII din 1868).

Proiectul de lege din chestiune, fără să spue direct, că legea aceasta se pune în afară de putere, în realitate o distruge.

Anume acest proiect:

a) Desființează în anumite cazuri dreptul de a ridica și de a susține școli poporale confesionale, ceea-ce înseamnă, că fără a pune în afară de putere dispozițiile existente în lege, biserica e despoiată de drepturile sfinte și inerente ale ei, la cari nu-i permis a renunța în nici într'un caz. (Vezi §§ 13, 22, 27 și 28 ai proiectului);

b) Limitează dreptul bisericei de a aplica și de a-i înainta pe învățători și de-a decide singură chestia salariilor învățătorești;

c) Desființează sau împiedică dreptul bisericei de-a se îngriji ea de manualele școlare și de metoda instrucției în școală.

Și cu ce motivează proiectul aceste dispoziții vătămătoare pentru biserică? Numai cu ajutorul de stat, care se dă ca întregire învățătorilor. Dar § 3 al art. de lege XX din 1848 dispune ca toate trebuințele bisericești și școlare ale confesiunilor recepte, să se acopere cu banii publici ai statului. Pentru respectarea și executarea acestei dispoziții ministeriul se îndrumă ca numai după *consultarea respectivelor autorități bisericești*, să prezinte un proiect de lege.

Aceasta nu s'a făcut de astădată.

Acest proiect jignește, prin urmare, biserica și în ultima analiză nu țintește decât la statificarea școlilor, folosindu-se însă în acelaș timp și de ajutorul însemnat al celor, cari au susținut până acum aceste școli.

2. Paragraful 14 al articolului de lege 44 din 1868 le asigură comunelor bisericești dreptul de a alege ele, după plac, limba de propunere a școlilor lor.

De altă parte, paragraful 58 al articolului de lege 38 din 1868 dispune ca elevii să fie instruiți în limba lor maternă.

Acest drept al bisericei noastre are o deosebită importanță în urma împrejurării, că în biserica noastră limba liturgică, mai bine zis limba întregului serviciu divin, e una și aceeaș cu limba maternă a credincioșilor, — cu limba română.

Și tocmai în urma acestui fapt s'a fixat în bula papală, prin care se decretează instituirea provinciei noastre mitropolitane, caracterul românesc al bisericei noastre, pentru a se deosebi de gr. catolicii țării, cari vorbesc altă limbă.

E prin urmare, ușor de înțeles, că înainte de toate e în interesul existenței și înflorirei bisericei noastre ca în școlile înființate și susținute de aceste biserici limba de propunere să fie limba românească, pentru-că această limbă îi leagă pe credincioși de biserică, aceasta îi face să înțeleagă însemnătatea adâncă a serviciului divin, numai această limbă e în stare să-i lege de biserică și să-i țină în dragoste pentru biserică.

Prin declarațiile aceste însă nici decum nu avem intențiunea să restrângem instrucția legală a limbei statului, dimpotrivă precum în trecut așa vom face și pe viitor ce ne va fi cu putință, ca din punctul de vedere al resultatelor instrucției — școlile noastre să nu rămână în urma școlilor de stat în ce privește această țintă nobilă.

Cele amintite mai sus ne impun însă datoria să stăruim ca în școalele noastre limba de propunere să rămână limba română, pentru-că altminteri nu putem realiza scopul sublim al bisericei noastre de a cultiva în sânul românimii din această patrie adevărata religiozitate, moralitate, iubirea frățească și alipirea fidelă către toate instituțiile patriei.

Trecutul de o miie de ani al patriei noastre dovedește, că sub conducerea bisericii credincioșii noștri, umăr la umăr cu ceilalți cetățeni, au știut păzi și apăra existența patriei, deși pe atunci nu erau încă școli de stat.

E foarte greu să ne declarăm, cari vor fi urmările în cazul când creșterea generațiilor viitoare și supraveghiarea învățătorilor se va libera de sub influența îndrumătoare și tutela conștiințioasă a bisericei; când prin salarizarea disproporționată și regularea congruei se va deștepta în cei mai chemați doi conducători ai poporului, în preot și învățător: gelozia, invidia și neunirea; când în urma tuturor acestora va slăbi influența bisericei; — e foarte greu să ne declarăm în această chestiune, pentru-că ni-e întemeietă teama că în măsura în care se reduce influența bisericii, vor crește tendințele contrare pe cari nici decum nu le urmărește proiectul de lege.

Proiectul de lege restrânge în mod esențial dreptul bisericii noastre de a hotărî liberă limba de propunere și e nejust când dispune ca în școlile cu 50 procente elevi maghiari sau elevi cari știu limba maghiară, limba de propunere să fie limba statului, pe când în școlile cu 50 procente elevi români nu stabilește drept limbă de propunere limba maternă, cu toate că articolul de lege 38 din 1868 îi impune această datorie.

Astfel de dispoziții, după convingerea noastră, nu sunt potrivite pentru a deștepta în mințile și inimile plăpânde ale elevilor iubirea frățească, iar în părinți trezesc numai antipatie pentru școală, lucruri cari nici decum nu sunt în favorul realizării scopurilor salutare urmărite de școală, fiind lucru în deobște știut, că școala fără sprijinul și ajutorul familiei în ale creșterei elevilor nu e stare să producă resultate.

3. Deocamdată n'avem de gând să ne ocupăm mai amănunțit și cu acele dispoziții ale proiectului, cari regulează procedura disciplinară a învățătorilor. Mai sus, punctul I, alinea b., am amintit în general că aceste dispoziții restrâng dreptul garantat al bisericii relativ la numirea și amovarea învățătorilor și a învățătorilor-cantori.

Prin aceste dispoziții, în ultima analiză, învățătorii sunt scoși din cercul de drept al autorității noastre bisericești.

Nu putem trece în tăcere nici peste acele dispoziții ale proiectului, cari din prilejul regulării salariilor învățătorești pun în vedere guvernului un drept discreționar asupra preoților bisericei, ba ce e mai mult, chiar și asupra autorităților superioare ale bisericei (§ 27, 28). Aceste dispoziții relativ la regularea salariilor învățătorești expun și preoțimea noastră la

deosebite pedepse, amende, detragerea congruei, opreliştea de a mai face instrucţia religiei, cu toate că lucrurile aceste n'au loc în această lege, făcând chiar abstracţie de la împrejurarea că dreptul de a dispune asupra preoţimii şi mai ales dreptul de a dispune în chestiunea instrucţiei religioase e competenţa exclusivă a autorităţilor bisericeşti superioare.

E aceasta o mare neîncredere faţă cu bisericile şi mai ales faţă cu autorităţile bisericeşti superioare. o neîncredere, pe care n'au meritat'o în schimbul jertfelor uriaşe aduse în interesul instrucţiei poporale.

Această neîncredere suntem datori a o respinge.

Nu putem trece sub tăcere nici acele dispoziţii prea riguroase, după părerea noastră, cari sunt îndreptate împotriva senatelor şcolare, a membrilor acestora, precum şi a preoţilor şi învăţătorilor.

Aceste dispoziţii prin faptul că li-se dă un cerc de activitate prea vast, vor da prilej în nenumărate cazuri şicanărilor, frecărilor, pedepselor şi nemulţumirilor celor mai zadarnice. Cu atât mai vârtos, că judecarea ajungerii la rezultat, care pare a fi ultimul scop al acestui proiect, adecă poate-se ajunge, ca copilul nemaghiar să înveţe limba ungurească atât de bine, încât să se poată înţelege în viaţa de toate zilele — nu se poate lăsa la apreciarea unui singur om, fie acel om oricât de calificat.

Resumând, credem a fi izbutit să dovedim cât de vătămător e proiectul acesta pentru drepturile bisericii faţă de instrucţia poporală.

Acest proiect vatămă dreptul şi libertatea bisericii noastre de a îngriji de educaţia poporului, drept dat de însuşi divinul ei întemeietor.

A renunţa la acest drept, a jertfi această libertate, nu e cu putinţă, fără ca să renunţe şi la dreptul ei de existenţă şi fără să-şi întunece ea însaşi autoritatea — în nişte vremuri aşa de grele, în cari cu durere trebue să vedem manifestându-se atâtea tendinţe primejdioase.

Onorată Cameră!

Impărtăşim şi noi acel adevăr al d-lui ministru de culte că: »Fiecare şcoală şi fie-care învăţător, de la ori-ce şcoală, aibă acesta ajutor de stat ori nu, e dator a planta şi a desvolta în sufletul elevilor spiritul de alipire către patria noastră a tuturor«.

Impărtăşim acest adevăr şi promitem că vom lucra pentru întruparea lui şi fără privire la ajutorul de stat, în şcolile aflătoare sub autoritatea noastră, — dar în direcţia aceasta vom putea lucra numai dacă va rămânea în seama noastră conducerea şcoalei, pregătirea, aplicarea şi înaintarea învăţătorilor, căci altcum nu putem lua nici o răspundere pentru spiritul răspândit de oamenii cari şi-au câştigat pregătirea în locuri, asupra cărora biserica nu e în măsură de a-şi exercita influenţa.

Tocmai pentru aceasta nu putem primi proiectul acesta, deşi recunoaştem, că d-l ministru a dovedit în favorul îmbunătăţirii stării materiale a învăţătorilor un zel mare.

Ne luăm deci voie a ruga On. Cameră să binevoiască a retrage acest proiect pentru a putea fi alcătuit pe baza motivelor aduse de noi.

Blaj, la 8 Martie 1907.

Cu adânc respect:

Dr Victor **Mihalyi** m. p., archiepiscop şi metropolit de Alba-Iulia. Dr. **Demetriu Radu** m. p. episcopul Orăzii-mari. Dr. **Vasile Hossu** m. p. episcopul Lugoşului.

Ioan Georgiu m. p., vicar general şi inspector şcolar, Dr. **Victor Smighelschi**, m. p., inspector şcolar. **Ioan Boroş** m. p., inspector şcolar. **Moise Nyes** m. p. inspector şcolar.

Deputaţii saşi şi proiectele şcolare

Se lăţise faima că deputaţii saşi din dietă au de gând a se plânge la Maj. Sa, că prin proiectul de lege al lui Apponyi li-se ameninţă biserica şi se periclitează existenţa şcoalelor, tot ce le-a mai rămas în urma transformărilor şi schimbărilor din cei patruzeci de ani din urmă. Sa zis chiar, că ei ăr fi inştiiţnat deja pe preşedintele partidului. din care fac parte, pe Coloman Szell despre intneţiunea ce o au.

In momente ca cele de faţă se ceteşte cu interes tot ce semnalează un pas făcut mai de parte întru apărarea şcoalelor. Aşa şi ştirea amintită a fost de mulţi pe jumătate crezută.

Acuma vine »Bud. Hirlap« organul de frunte al coaliţiei şi face ceea-ce se prevedea că va urma, desminte ştirea de mai sus. Deputaţii sasi, zice, au anunţat în adevăr lui Coloman Szell şi ministrului Apponyi, că nu pot vota proiectul, prin care se regulează salariile învăţătorilor la şcoalele, cari nu sunt ale statului, dar au declarat totodată, că »se vor reţinea dela ori-ce acţiune de coloare oposiţională fiindcă nu voiesc să înoate în aceleaşi ape cu agitatorii naţionalişti români« ; au declarat în fine că vor rămânea şi mai departe membrii ai partidului constituţional maghiar.

Dacă ar fi aşa, cum zice »Bud. Hirlap«, ar fi foarte regretabil, dar credem că formularea declaraţiunilor e numai opera foaiei şoviniste maghiare. Cuprinsul lor în sine poate să fie adevărat, dar atunci întrebăm pe deputaţii saşi: cum vor putea să persevereze în partidul constituţional, dacă acesta va vota pentru proiect şi dacă nu se vor primi, precum se poate prevedea, amendamentele Saşilor?

Intrevederea dintre archiducele Franz Ferdinand şi împăratul Wilhelm. Mai multe ziare din Berlin au publicat Vineri ştirea că prinţul de coroană al Austro-Ungariei Franz Ferdinand, a sosit incognito la Berlin. După o versiune prinţul a plecat la Berlin pentru a conzulta specialişti celebri dentişti; după o altă versiune scopul călătoriei ar fi fost o întrevedere cu împăratul Wilhelm. Călătoria a fost ţinută în secret.

Acum se confirmă din cercurile curţei că archiducele a plecat la Berlin pentru a avea o întrevedere cu împăratul Wilhelm. Intrevederea a şi avut loc, după cum se afirmă în palatul regal prusian, unde a şi fost găzduit prinţul moştenitor al Austro-Ungariei. In numărul de Sâmbătă al ziarului »Germania« se comunică că redacţiunea avea cunoştinţă de sosirea prinţului Franz Ferdinand la Berlin şi că cunoaşte şi obiectul discuţiei ce a avut loc între prinţ şi împăratul Wilhelm.

Ziarul »Berliner Neueste Nachrichten« e informat că întrevederea archiducelui Francisc Ferdinand cu împăratul Wilhelm a fost lipsită de ori-ce caracter politic.

Impăratul Wilhelm pentru Românii macedoneni. Din Constantinopol se anunţă următoarele: In cercurile patriarchatului se svoneşte că împăratul Wilhelm a intervenit direct pe lângă sultan în favoarea aromânilor. Aceasta n'ar fi prima dată când Germania încurajează aspiraţiunile româneşti. Se ştie că ambasada germană din Constantinopol a fost aceea care a sprijinit de repeţiteori diferitele demersuri ale legaţiunei române.

Bülow şi partidul centrului. Un membru distins al parlamentului german scrie cu privire la programul prinţului Bülow între altele: »Desbaterile ce au decurs de la întrunirea noului parlament german nu lasă nici o îndoială despre aceea, că raporturile dintre cancelarul german şi partidul centrului catolic nu s'au îmbunătăţit ba din contră s'au înrăutăţit. Cetele cari mulţi ani de-arândul au luptat şi au învins sub prinţul Bülow, nu-i mai stau la dispoziţie, se îndreaptă în contra lui; aceste stele nu-i mai lucesc, trebue să-şi caute altele. Oare vechea gardă, care acum seîntoarce împotriva cancelarului, va învinge asupra lui? In tot cazul centrul e pregătit şi gata la luptă în contra cancelarului«.

»Eu cred că cancelarul voieşte sincer realizarea programului său. Ar fi o greşală dacă liberalii nu l'ar sprijini la realizarea lui. Este mult de riscat, dacă liberalii şi conservatorii, cari fac parte azi de majoritate, nu vor urma conducerei cancelarului Bülow«.

Declaraţiile lui Kossuth la Czegled.

Să comentează mult declaraţiile, ce le-a făcut ministru de comerciu Kossuth la Czegled privitor la pactul economic cu Austria. Czegled e cercul, care a ales pe Kossuth deputat. Insoţit de mai mulţi deputaţi independişti, ministrul a luat parte la aniversarea zilei de 15 Martie şi cu ocaziunea aceasta a vorbit de pe balconul primăriei către popor. El zise despre pact :

Realizarea problemei noastre e foarte grea, pentru că am aflat o situaţie anumită, care nu poate fi schimbată până la 1917, căci tratatele comerciale încheiate cu statele străine împedecă înfiinţarea teritoriului vamal independent până la 1917.

Este însă *cu totul eschis* — zise Kossuth — ca să încheiam în împrejurările de faţă un pact *pe timp mai îndelungat decât până la 1917.* Pentru timpul *după 1917 putem să încheiam un tratat numai pe baza teritoriului vamal independent* şi *numai pe lângă înfiinţarea de fapt a vămei la granite.* Altfel nu să poate cugeta încheiarea pactului peste terminul acesta.

In chestiunea băncei suntem legaţi numai până la 1910, ear fără o bancă ungară independentă nu să poate cugeta independenţa economică a Ungariei.

Soluţiunea chestiunei economice singură nu va putea să aducă însă după părerea naţiunei linişte *fără de soluţiunea chestinnilor militare.* Totuşi aceste chestiuni *nu stau în legătură una cu alta.* Ele pot fi legate de olaltă numai dacă printr'asta voim să promovăm reciproc soluţiunea lor....

*

După vorbirea dela Czegled a lui Kossuth, scrie »N. fr. Presse«, poate fi vorba numai de încheiarea unui tratat cu Ungaria, ca cu ori-ce alt stat, şi de a negocia acest tratat deja astăzi, deşi va avea să între în vigoare nnmai dela 1917. Kossuth vrea să se ridice o adevărată nu numai o ideală linie vamală la graniţă. E uşor de înţeles ce ar putea însemna aceasta pentru industria austriacă. Fie care coroană ce ea va trebui să plătească mai mult pentru ceea-ce importează în Ungaria ar avea pentru ea acelaş efect ca şi când vama, prin care ea însăşi este scutită faţă cu străinătatea, s'ar scări cu o coroană. Taxele vamale ungureşti i-ar îngreuna nu numai concurenţa, cu industria autohtonă ungară, ci şi cu industriele similare ale tuturor celorlalte ţări. Şi ultima umbră a unităţii comerciale-politice între ambele state ale monarchiei ar dispărea prin faptul acesta. In asemeni împrejurări nu se poate spera în succesul negocierilor pentru pact.

*

Ziarele independiste în afară de radicalul »Nap«, să esprimă foarte favorabil asupra vorbirei lui Kosuth, zicând că ea a contribuit mult ca îngrijirile ce le avea mulţi din sânul acestui partid faţă cu negociările pentru pact să dispară.

Văzând reaua impresiune ce au produs'o declaraţiile lui Kossuth în Austria, unul dintre conducătorii partidului independist s'a încercat, într'o convorbire ce a avut'o c'un ziarist austriac, să le dea o interpretaţie mai domoală.

Dacă — zise el — Kossuth declară, că pentru timpul după 1917 Ungaria poate încheia un tratat numai pe baza teritoriului vamal independent şi a ridicărei de fapt a liniei de vamă, aceasta *nu înseamnă că necondiţionat*, începând cu anul 1917, se va lua vamă la graniţă între Austria şi Ungaria pentru *toate* articolele. Tocmai de aceea se tractează la negociările, ce se continuă acuma în Budapesta, ca să se afle o modalitate spre a stabili raporturile peste anul 1917 în sensul principiilor espuse de Kossuth.

Cronica din afară.

Noul cabinet bulgar. Principele Ferdinand a însărcinat cu formarea noului cabinet pe preşedintele camerei Dr. *Gudew*. Noul cabinet s'a constituit în decursul zilei de Sâmbătă în modul următor: Prim ministru şi ministru de interne Dr. Gudew, ministru de culte Apostolow. Ceilalţi miniştri din cabinetul Petcow îşi susţin portofoliile. Ministrul de externe Stanciow va conduce în mod provisor şi ministeriul lucrărilor publice.

Publicarea scrisorilor confiscate la nunciatură. Din Paris se anunţă că dep. Jaurès va invita în cursul săptămânei acesteia guvernul în Cameră să publice scrisorile confiscate la nunciul papal Montagnini. In cercurile republicane se crede că aceste scrisori vor compromite grav pe fostul ministru preşedinte Rouvier.

Un discurs al cancelarului Bülow. Prinţul Bülow, cancelarul Germaniei, a ţinut la Cercul agricol o cuvântare în care a spus: »Titlul de »agrar« îl privesc ca o distincţie şi când odată mă voiu retrage din viaţa politică, lucru ce nu se va întâmpla aşa de curând cum o doresc unii, atunci să se scrie pe mormântul meu politic: »A fost un cancelar agrar.« Politica mea a dovedit aceasta şi în favoarea afirmărei mele pledează buna situaţie a agriculturei şi înflorirea industriei. Prin emigrări va trebui să venim în ajutorul lipsei de muncitori. Sper că noul ministru de agricultură va merge pe urmele predecesorului său, şi că marea problemă va fi rezolvită. După primele furtuni ne-am deprins unii cu alţii şi recunosc că liga agricultorilor nu m'a părăsit în lupta contra socialiştilor.«

Luptele bandelor din Macedonia. La Domates, în districtul Kastoria, o bandă bulgară de 10 oameni condusă de şeful Mitre, a fost înconjurată. Mitre şi trei comitagii au fost ucişi, restul bandei a fugit. Trupele au avut 30 răniţi. In urma unei lupte cu o bandă sârbească în districtul Kumanova, vilaetul Ueskueb, 100 sârbi au fost arestaţi ca complici ai bandelor.

Situaţia în Rusia. Prăbuşirea tavanului salei de şedinţe a Dumei a produs o mare agitaţiune şi consternare în sânul poporaţiunei ruseşti. Ziarele ruseşti învinuesc unanim sistemul birocratic rusesc, care a propagat în Rusia corupţiunea, hoţiile şi tot felul de scandaluri publice. La toate întreprinderile ruseşti, fie aceste clădiri publice, sau acţiuni de salvare, s'au întâmplat ne mai pomenite abusuri şi hoţii din cauza lipsei de control. Ziarul »Towarischtsch« esclamă: Dacă adaptarea edificiului statului nu va ajunge în alte mâni, este inevitabilă o nouă catastrofă ca cea întâmplată în palatul tauric. Ziarul »Nowoje Wremja« condamnă »superficialitatea criminală« a administraţiei palatului.

ŞTIRILE ZILEI.

— 5 Martie v.

Călătoria Maj. Sale Monarchului la Praga. Din cauza timpului nefavorabil Maj. Sa Monarchul a amânat din nou călătoria sa la Praga până după 10 Aprilie n.

Primarul Vienei Dr. Lueger a plecat Sâmbătă seara din Viena spre Lovrana, ca să-şi caute de sănătate. Primarul e însoţit în călătoria sa de surorile d-sale şi de o îngrijitoare. La gară s'au făcut lui Lueger mari manifestaţiuni de simpatie din partea numeroşilor săi prieteni.

Convocare. Prin aceasta convoc *adunarea generală extraordinară a „Reuniunei femeilor române din Braşov“*, pe ziua *de 13/26 Martie 1907*, la 3 oare p. m. în sala cea mare a gimnaziului român din loc, în puterea hotărîrii adunării generale din 6/19 Noemvrie 1907 şi a statutelor Reuniunii §. 9. Obiectul întrunirii este : *Zidirea internatului de fetiţe.* Braşov, în 5(18) Martie 1907. *Elena Sabadeanu*, m. p., presidentă.

Procesul de pressă al »Revistei Bistriţei« pentru abatere poliţială de pressă s'a pertractat Joia trecută la tribunalul din Bistriţa. Editorul revistei d-l G. Matheiu a fost condamnat la o amendă de 30 cor. şi 3 cor. 50 b. cheltueli. Sentinţa s'a ridicat la valoare de drept.

Un auditoriu costumat. Sub titlul acesta »Neues Pester Journal« din Budapesta aduce elogii damelor române, cari s'au prezentat la şedinţa din 12 Martie a. c. a camerei pe una din galeriile ei şi zice între altele: »S'a zis adesea despre galeriile parlamentului cá sunt galerii de frumseţi, astăzi însă s'a putut mai mult adeveri aceasta, căci o parte mare a primei galerii a fost ocupată de frumoase dame costumate, iar priveliştea ce-o ofereau aceste dame era poate mai potrivită pentru un bal naţional sau o serbare etnografică decât pentru o şedinţă plictisitoare a camerei. Rarul spectacol l'au oferit damele române cari au apărut să demonstreze pentru politica bărbaţilor lor, acuma la începerea desbaterei privitoare la nouele proiecte şcolare. Această propagandă a fost privită cu plăcere şi, ca nici odată, a fost o mare căutare şi întrebare după binocle. Insuşi ministru-preşedintele Wekerle s'a putut numai cu greu despărţi de sticla care i apropia seducătorul tablou al frumoaselor Românce. Costumul naţional românesc e frumos şi Românca asemenea. Şi dacă priveşti aşa o »fată« gătită cu crătinţa ei brodată, îţi reaminteşti cuvintele Reginei portugale care a zis : »Imi place toaleta, dar purtătoarea ei mai mult«. Trebue să recunoaştem, că Româncele şi-au ales dintre farmece pe cele mai exquisite, căci privind astăzi corul damelor trebue să facem Româncelor complimentul, pe care Heine l'a făcut odinioară Polonezelor, şi să zicem, că Româncele nu sunt ângeri pământeşti, ci sunt ângeri cereşti. Chiar şi cel mai încarnat 48-ist a găsit seducătoare priveliştea ce o ofereau Româncele (Şi Nagy? — Corect.) şi s'a exprimat, că găseşte mai plăcute vorbele lungi din discursul obstrucţionist al unui fiu anost al lui Traian (!). Mai observăm, că Româncele au fost însoţite de bărbaţi asemenea costumaţi cu cămaşe brodată, şerpar şi căciulă înaltă de oaie. Bâta, tamburina şi ursul, cari sunt strâns legate de acest costum, l'au lăsat acasă.« — Nu s'a putut ca foaia evreo-maghiară numită să nu-şi dea pe faţă arţagul ascuns prin observarea necuviincioasă şi ofenzătoare din urmă. A vrut şi ea să scrie ceva spre lauda Româncelor, dar nu i s'a brodit. Ironia răutăcioasă, de care să foloseşte în contra bărbaţilor »fii ai lui Traian«, e mai de înţeles!

Sinodul protopopesc din Boroşineu a votat — după cum i se anunţă »Tribunei« — cu mare insufleţire o moţiune de protestare în contra ominoaselor proiecte ale lui Apponyi. Sinodul a votat totodată mulţumire arhiereilor pentru paşii întreprinşi la guvern şi îi roagă să meargă până la treptele tronului, cerând scut pentru şcoala şi biserica în primejdie.

Creditul de 23.700,000 lei acordat armatei române va fi întrebuinţat după cum urmează: 8 milioane lei pentru complectarea echipamentului. 5 milioane pentru cumpărea de obuziere necesare celui de al doilea divizion de artilerie înfiinţat la Cernavoda. 6 milioane pentru construirea de casărmi nouilor batalioane de infanterie. 2 milioane pentru cumpărarea unui nou monitor marinei militare. 1 milion pentru remontă. 1.700.00 pentru muniţiuni la artilerie.

Inmormântarea victimilor catastrofei de pe vaporul »Jena« s'a făcut Sâmbătă în Toulon cu mari onoruri militare. La oarele 10 cortegiul funebral s'a pus în mişcare, având în frunte numeroase trupe de toate categoriile. In urma lor veneau trăsurile cu cununi, 280 la număr, apoi 17 trăsuri militare de muniţiuni, purtând câte 5 şi 6 sicriuri. După sicrie veneau rudeniile celor nenorociţi, apoi autorităţile publice, între cari preşedintele Fallieres, miniştrii Clemenceau, Thomson şi Picquart, preşedinţii şi vice-preşedinţii senatului şi ai camerei, reprezentanţii statelor străine etc. La mormânt au vorbit Fallieres, ministrul Thomson, admiralul Manceron şi alte personagii politice şi publice.

Candidaţii la alegerile de deputaţi în Austria. După introducerea votului universal sunt a se alege pentru viitorul parlament austriac cu totul 516 deputaţi. S'a calculat aproximativ, că între aceştia nu vor fi mai mulţî ca 200, carî au făcut parte ca membri din camera cea vechie. Prin urmare vor întra în parlament cam la 300 bărbaţî noi. Prospectele de a ajunge deputaţi, pun în mişcare pe mulţî, carî vor să joace un rol în viaţa publică. Aceasta emulaţiune e în sine îmbucurătoare; dacă însă se vor lua în conziderare efectele ei în cercurile electorale, ea oferă momente mai puţin îmbucurătoare, prin faptul că numărul candidaţilor de deputat va fi peste măsură de mare. Mulţimea de candidaţî va produce în cercurî de sigur multă încurcătură, neliniştea şi multe nemulţumirî. Deja de pe acuma, două lunî înainte de alegerî, sunt anunţaţî în unele cercurî câte 6—8—12 candidaţî diferiţî. De se vor socoti pentru fie-care cerc electoral în termin mediu numai câte patru candidaţî, vor fi în total la viitoarele alegerî poate peste două mii de candidaţî pentru »Reichsrath«.

O nouă catastrofă minieră. In mina de cărbuni din Forbach (Germania) a avut loc Sâmbătă o catastrofă înfiorătoare. Vineri seara s'au scoborît în mină 85 mineri. Dintr'înşii au murit 65 şi 12 au fost grav răniţi din cauza unei explozii puternice. In faţa minei s'au petrecut aceleaşi scene, cari au avut loc acum câteva săptămâni la Saarbrücken. Se crede că această catastrofă s'a produs din cauza gazului din mină, care s'a aprins dela sine. Cadavrele nenorocitelor victime sunt oribil mutilate. Minerii grav răniţi se află în agonie. Mai lipsesc încă 8 lucrători. Mina din Forbach era o mină model, în care nu s'a întâmplat încă până acum vre-o nenorocire. E probabil că interiorul minei a fost cu totul distrus. Explozia a fost auzită la mari distanţe şi oamenii credeau că e un cutremur de pământ.

Arestarea unor complici ai asasinului Petroff. In Montpelier au fost arestaţi cei doi studenţi bulgari, cari au luat parte la atentatul contra lui Petcoff. Ei vor fi estradaţi guvernului bulgar. Judecătorul de instrucţie a chemat Sâmbătă pe redactorii tuturor ziarelor şi le-a atras atenţia să nu mai acuze nici un partid pentru atentatul comis, deoarece ancheta a stabilit că *partidele politice n'au luat parte la atentat.* Poliţia a primit denunţuri anonime după cari opoziţia ar fi avut intenţiunea de a demonstra la înmormântarea asasinatului Petcoff. S'au luat dispoziţiuni militare pentru menţinerea ordinei. La înmormântare n'a avut însă loc nici un incident.

Sobrania către camera României. Sobrania a adresat următoarea telegramă de mulţumire către camera României, care exprimase guvernului bulgar condolenţele ei pentru asasinarea ministrului Petcov: »In numele Sobraniei, vă rog să fiţi pe lângă adunarea deputaţilor români, interpretul sentimentelor noastre de profundă recunoştinţă pentru partea ce reprezentanţii poporului român, iau la cruda încercare ce a suferit Bulgaria, prin pierderea preşedintelui conziliului, cât şi pentru dorinţa de a se restabili ministrul Ghenadiev. Regretatul Petcow, ca toţi patrioţii noştrii din epoca liberărei, a găsit în nobila voastră ţară o generoasă ospitalitate, de care îşi aducea viu aminte şi care-l făcea să fie cel mai sincer amic al României.«.

Contra proiectului lui Apponyi. Comitetul parochial din comuna Voivodinţ (Dieceza Caransebeşului), ţinând şedinţă în 27 Februarie v. a luat următorul concluz: Pentru lupta grea şi bărbătească, ce înalţii noştri prelaţi o poartă faţă de proiectul ministrului de culte Apponyi, — care e îndreptat în contra şcolilor noastre, — comitetul parochial, ca corporaţiune bisericească-şcolară, votează cu însufleţire cea mai profundă mulţămită Arhipăstorilor noştri şi în special P. S. Sale episcopului nostru diecezan Nicolae Popea, — rugând cu o cale, să ducă cea mai înverşunată luptă legală pentru apărarea şcoalei noastre.

Concertul tinerimei române din Arad aranjat la 3 Martie st. n. 1907 în favorul înmulţirei fondului gimnaziului din Brad, după subtragerea cheltuelilor de aranjare în sumă de 1323 coroane, a dat un *venit curat de 2530 coroane*, care sumă a fost expediată la locul destinaţiunei sale.

Pentru masa studenţilor români din Braşov au întrat: Pe lista de colectă Nr. 15. (Colectant: Ioan Sandu, student cl. V. gimn.): Dionisie Sandu 2 cor., Vasile Papuc 1 cor., Ioan Lupan 2 cor., Elena Râşnoveanu 1 cor., Pantelimon Dobrea, 1 cor. Cu totul 7 coroane. — »*Lipovana*«, institut de credit şi econ. în Lipova, *40 cor.*

Primească marinimoşii donatori cele mai călduroase mulţumiri. *Direcţiunea gimn. gr. or. român.*

Legea căsătoriei ofiţerilor români. D-l general Manu, ministrul de războiu, va depune zilele acestea în parlament proiectul prin care se modifică legea căsătoriei ofiţerilor. Prin acel proiect s'a stabilit să fie scutiţi de dota reglementară căpitanii din toate armele si ofiţerii inferiori din serviciul sanitar. Pentru locotenenţi şi sublocotenenţi s'a stabilit cuantumul dotei la 1500 lei venit anual.

Mare viscol în Cernavoda. In urma unui viscol puternic ce s'a deslănţuit Sâmbătă în Cernavoda şi împrejurime au fost înzăpezite toate liniile ferate. Pe unele locuri zăpada a ajuns la o înălţime de 2 metrî. Frigul e de 20° sub zero. Dunărea, crescând mereu, a început să se reverse.

Romanul de dragoste al unei contese maghiare. Din Şopron se anunţă, că tânăra şi bogata contesă Vilma Georgina Festetics s'a logodit Sâmbătă acolo cu primaşul de ţigan Rudi Nyary. Contesa, o fată în etate de 21 anî, făcuse cunoştinţa lui Nyari în München, unde acesta concertase cu taraful său. Plecând Nyari din München, contesa s'a luat după el şi s'a stabilit la mama ţiganului. Toate încercările părinţilor de a readuce pe contesa la casa părintească, au rămas fără succes.

Din munţii apusenî.

Abrud, 14 Martie n.

Şezătoarea aranjată în Abrud, de »*Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat şi jur*« a fost impunătoare şi a avut un succes desăvîrşit. Sala a fost ticsită de public românesc, luând parte în număr frumos şi jurul. Atâta public românesc n'a mai fost aicî, decât la adunarea Societăţii pentru fond de teatru. Damele, şi în cea mai mare parte şi d-nii, au fost în costume româneştî. Au fost costume: din România (Argeş), Bănat, Alba-Iulia, Sălişte, Bucium, Bran, Certege, Vidra, de pe Târnave etc.

Intr'un grup de brazî, casa ţărănească — împodobită cu admirabile ţăsăturî româneştî — era plină de harnice torcătoare: neveste gureşe şi fetiţe oacheşe şi sglobii, precum şi de gălăjioşii flăcăi.

La sbârnăitul fuselor s'au pornit glumele hazlii însoţite de râsul argintiu al drăgălaşelor torcătoare.

D-şoara Maria *Buceşan* a făcut să tresară de farmec inimile tuturor la accentele doinei duioase.

Poznaşul satului (d-l preot Grigorie *Sima*) ne-a ţinut de poveştî şi anecdote româneştî, pline de haz. Apoi s'a pornit o horă mare şi veselă, şi s'a continuat cu jocurî până în zorî, când

...soarele mirat sta 'n loc
Că l'a ajuns ş'acest noroc
Să vadă el atâta joc,
Pe acest pământ.

*

Contra proiectului şcolar al lui Apponyi, la iniţiativa d-lui Dr. Laurenţiu Pop din Abrud, fruntaşii din munţî au hotărât a ţinea în 25 l. c. o mare adunare de protestare în Abrudsat (convocarea am publicat'o deja în nr. trecut. — Red.)

Munteanu.

NECROLOG. Subscrişii în numele lor şi a numeroaselor rudenii cu inima înfrântă de durere aduc la cunoştinţa tuturor amicilor şi cunoscuţilor că preaiubitul şi neuitatul soţ, tată, moş, frate, socru, cumnat şi cuscru **Teodor Popu**, *protopop în Ortelec şi membru al Asociaţiunei transilv.* după un morb îndelungat, provăzut fiind cu Ss. Sacramente ale muribunzilor, şi-a dat nobilul său suflet în mânile Creatorului în 16 Martie a. c. la 4 oare dimineaţa, în anul al 74-lea al vieţii şi 47-lea al preoţiei şi al fericitei sale căsătorii. Rămăşiţele pământeşti ale scumpului defunct s'au astrucat în 18 Martie 1907 d. a. 1 oara spre vecinica odihnă după ritul gr. cath. în cimiteriul din loc.

Ortelec, la 16 Martie 1907.

Fie-i ţărîna uşoară şi memoria binecuvântată!

Văd. *Maria Popu* n. *Muste*, ca soţie. Victoria, Eleonora, Marieta, ca fiice. Titu Trif, Isidor Moldovan, Ioan Perényi, ca gineri. Cornelia, Leontina, Livia, Alexandrina, Valeria, Lucreţia şi Teodor Trif. Corneliu, Virgiliu şi Anuţa Moldovan, Teodor Perényi, ca nepoate şi nepoţi. Iosif Popu, ca frate. Ioan Moldovan, protopop, Georgiu Perényi şi soţia, Theresia Chimivesiu ca cuscrii.

ULTIME STIRI.

Budapesta, 18 Martie. Astăzi s'au continuat aici tratările asupra pactului. La şedinţă au luat parte pe lângă miniştrii ungari şi miniştrii austriaci Beck, Forscht şi Auersperg.

Budapesta, 18 Martie. Socialiştii au încununat eri monumentul lui Petőfi. La monument a vorbit socialistul Weltner protestând contra suprimării dreptului de întrunire.

Budapesta. 18 Martie. Intrunirea de eri a catolicilor a fost deschisă de episcopul Kohl printr'un discurs, în care a dat expresiune durerei sale asupra luptelor politice-bisericeşti din Franţa. Biserica franceză a zis Kohl, a fost despoiată, dejosită şi profanată şi întreaga lume catolică stă cernită. Dep. Zboray, luând cuvântul, a zis că catolicismul va ajunge în Ungaria numai atunci puternic şi învingător, când religiunea se va uni cu politica.

Viena, 18 Martie. Sâmbătă seara s'au pus în grevă 2 mii lucrători croitori. Greviştii cer mărirea salariilor şi micşorarea numărului oarelor de lucru. Ei speră că greva se va termina în curând. Tratatările între lucrătorii brutari şi patroni n'au ajuns încă la rezultate favorabile. Pentru moment nu sunt speranţe pentru aplanarea grevei.

Berlin, 18 Martie. In minele de cărbuni Gerhard de lângă Saarbrücken s'a rupt cablul ascenzorului, în cari se aflau 22 lucrători mineri. Lucrătorii au fost ucişi.

Constantinopol. 18 Martie. Se comunică din Trapezunt că la exerciţiile de tir un ofiţer a ucis pe comandantul militar Hamdi Paşa. Se crede că motivul acestei crime este răzbunarea.

Petersburg, 18 Martie. Deputaţii partidului lucrătorilor şi ai ligei ţăranilor au aprobat proiectul agrar alcătuit în prima Dumă, de partidul ţărănesc, cu modificarea că acei proprietari, cari nu posedă decât pământul necesar pentru a se putea hrăni din el, să fie scutiţi de orice imposit.

Petersburg. 18 Martie. Ţăranii guvernământului Samarei au adresat următoarea telegramă preşedintelui Dumei: »Foametea creşte, nevoile se înmulţesc, pâine nu se găseşte; dacă ici-colo mai există, ea e putredă«. Zvonul că duma va fi disolvată a înăsprit spiritele. Nemulţămirea e generală.

Petersburg, 18 Martie. Autorităţile superioare poliţieneşti au făcut cunoscut tuturor poliţiştilor că membrii Dumei vor putea fi arestaţi în cazul când se amestecă în activitatea poliţiei, se opun la arestările pe cari vor să le opereze poliţiştii sau îi împedecă în exercitarea funcţiunei lor. In toate aceste cazuri deputaţii vor fi arestaţi şi aduşi la poliţie, unde se va face legitimaţia cuvenită, care sub nici un motiv nu va putea avea loc în stradă.

Diverse.

O insulă nouă. Geografii au o insulă nouă de înregistrat. In marea de Behring s'a ivit o nouă colegă a insulelor Bogoslof, vulcanică ca şi ele. Ivirea ei stă în coincidenţă, poate chiar în corelaţiune cu fenomenele sismice, carî în primăvara trecută au nenorocit într'atâta oraşul San-Francisco.

Insulele Bogoslof sunt câteşî trele de dată mai mult sau mai puţin recentă. Cea mai veche apăru în Maiŭ 1796. Un comerciant rus, anume Krinkof, fiind constrâns din cauza furtunei a se refugia dimpreună cu câţî-va vânătorî indigenî, pe insula Umnat, o văzu cel dintâiŭ. De unde era, el observa pe mare, la o distanţă de câţîva kilometri, o coloană de fum. Peste noapte se arătară şi flacărî, carî luminau împrejur. Apoi urmară o zguduitură al solului, însoţită de o ploaie de pietre calde, carî erau cât pe aci să omoare pe Krinkof şi pe companionii lui. Către dimineaţă solul se mai linişti şi se zări o nouă insulă pe locul unde apăruseră flacările şi fumul. Dar abia după 8 anî îndrăzni cineva să debarce pe acea insulă, unde se aflau păsărî de mare şi numeroase animale. In unele locurî solul era încă fierbinte.

Insula Bogoslof II s'a ivit în 1883. Echipagiul unui vapor american o descoperi încă fumegândă şi aruncând cenuşe. Ea fu visitată în 1884 de ofiţerii »Corvinului«. Era o mică insulă caldă şi sulfuroasă. La 1891 era încă ferbinte, după cum povestesc biologiştii Hart Merrian şi T. C. Mendenhall.

A treia insulă Bogoslof şi cea mai recentă, e foarte apropiată de celelalte. Ea pare mai întinsă decât surorile ei, Bogoslof I sau Caste-Island (de când ahipelul a trecut în posesiunea Americanilor)şi de cât Bogoslof II orî File-Island. După mărturisirile unui martor ocular, Bogoslof III e plină de micî cratere.

De ce nu cad pisicele pe spate. Odată pisica profetului Mahomet culcându-se pe mâneca antereului acestuia, se adânci atât de mult cu mintea asupra legei lui Mohamed, până o fură somnul. Mahomet trebuia să se ducă să-şî facă obicînuita rugăciune şi cum nu voia să deştepte pisica, tăia mâneca anteriului. Pisica deşteptându-se şi văzând sub ea mâneca profetului se gândi la marea şi sfânta lui bunătate. De aceea când se întoarse Mahomet, ea se ridica în picioare, îşî ridică coada drept în sus şi îşi îndoi spinarea în semn de cel mai mare respect. Mahomet înţelese numai decât ce înseamnă aceasta şi ca răsplată hotărî un loc în rai pentru prea cuvioasa pisică. Apoi trecându-i de trei orî cu mâna pe spinare îi dete puterea ca să nu cază nicî-odată pe spate. De acolo vine, că pisicele întotdeauna cad numai pe labe.

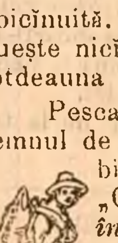
Cel mai tânăr acţionar. Ziarul »Românul« al Românilor din America de nord, ne povesteşte că la adunarea generală a acţionarilor căilor ferate, a întrat în sală un copil care a ascultat cu mult interes raportul. Acţionarii crezură că trebue să fie fiul domnului, lângă care se aşezase. Copilul urmări până la sfîrşit dezbaterile. Abia la urmă se afla că el este unul din acţionarii căilor ferate. Copilul-acţionar este în vârstă numai de 11 anî, se numeşte Carol Keller, e şcolar şi vânzător de gazete. Intr'o scrisoare pe care a adresat-o secretarului societăţii spune, că ar voi să strângă banî pentru a putea urma mai târziu la »College« (Universitate).

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branisce

Untura de peşte

cea obicînuită are un gust şi un miros atât de prost şi e atât de grea de mistuit, încât adeseorî nicî nu poate fi gustată de copii şi pacienţî gingaşî. Puterea mare de tămăduire şi de nutrire, pe care o posede untura de peşte o poate astăzi fiecine gusta, căcî preparată ca Emulsiunea Scott untura de peşte nu mai are însuşirile ei neplăcute. Emulsiunea Scott e gustoasă, uşor de mistuit şi de trei orî mai cu efect, ca untura de peşte obicînuită. Emulsiunea lui Scott nu pricinueşte nicî cele mai micî greutăţî şi are totdeauna efectul dorit.

Pescarul cu batogul cel mare este semnul de garanţie al procedurei veritabile a lui Scott. Cu referinţă la „Gazetă“ şi trimitere de *75 banî în mărcî poştale* se trimite sticla de probă *franco* dela

Dr. Emil Budai
— „Farmacia oraşului“. —
Budapesta IV. Vaczi utza 34/50.
Preţul unei sticle originale 2 cor. 50 b.
— , . Secapătă în toate farmaciile . . —

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1906 25 Februarie.	Activ	1907 17 Februarie.	1907 24 Februarie.
106.287,769	75162769 Reser. metal. aur 81940032 / 31125000 „ Trate aur 34212500	116.199,191	116.152,532
1.286,094	Argint și diverse monede	1.187,018	1.191,925
60.516,492	Portofoliu Român și străin. . . .	72.211,745	79.190,730
24.633,033	*Impr. contra efec. publice 8946200 / „ „ „ în cont-corent 21608043	30.484,606	30.554,243
11.999.924	Fondurĭ publice	11.999.924	11.999,924
14 983,5C7	Efectele fondului de reservă . . .	15.931,524	15.931.524
2 914,292	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	3 270,121	3.270,121
5.768,067	Imobile	5 882,259	5 882,259
601,590	Mobilier și Mașinĭ de Imprimerie .	610,795	610,795
335 093	Cheltueli de Administrațiune . . .	318.595	324,109
85.099,58	Depozite libere	88.538 323	88 094,838
—	„ „ & provizorii . . .	60 000	766,500
8.869 515	Compturĭ-curente	4.575,415	515,254
26.749.527	Compturĭ de valorĭ	18.190 273	19.721 178
348 044,488		369 459,789	374.205,932
	Pasiv		
12.000 000	Capital	12.000,000	12.000,000
21.034 186	Fond de rezervă	22.697,129	22.697,129
3.105 044	Fondul amortis. imob. și material .	3.343,012	3 343,012
226.385,960	Bilete de Bancă în circulațiune . .	242.366 110	246.785,310
419,713	Dobânzĭ și beneficii diverse . . .	455,215	519,143
85.099,585	Depozite de retras	88.538,323	88.094,838
—	„ „ „ & provizorii . .	60.000	766,500
—	Compturi curente	—	—
348 044.488	Scomptul 5% * Dobânda 5%.	369 459.789	374.205,932

Cărți de rugăciuni.

Cărțĭ de rugăciunĭ întocmite de protopresbiterul Calistrat *Coca*, cu aprobarea Consistoriului Archiepiscopesc ortodox oriental din Cernăuțĭ cuprindênd diferite rugăciunĭ: rugăciunea de séră, către d-l nostru Isus Christos, îngerul păzitor cântarea de laudă pentru sfânta Născătóre. Rugăciunile în dilele de peste săptămână. Liturgia de Duminecă. Acatistul buneivestirĭ. Canóne. Rugăciunĭ de pregătire pentru mărturisire. Rugăciunile din săptămâna luminată. Rugăciunile din diua Nascerei Domnului. Rugăciunĭ de cuprins felurit etc.

Tóte aceste cărțĭ sunt în diferite legăturĭ de la cele mai simple până la cele mai luxóse. Tote însĕ sunt fórte frumóse și elegante. Prețul lor e felurit. In pânză négra, cu cruce de aur — 75 - 78 cr. ceva mai mai cu 90 cr., 1 fl 28 cr.. 2 fl. 40 cr. Mai garniste și cu florĭ 2 fl. 50 cr Mai departe de tot luxóse, carĭ se pot face și ca dar de Crăciun în preț de: 2 fl. 60 cr., 2 fl 90, 3 fl. 70, 4 fl. 40, 4 fl. 60 cr. Aceste sunt legate în os alb și negru și sunt de o frumseță neîntrecută.

Versurile nascerei Domnului nostru Isus Christos, . . . —.12.

Visul Născĕtórei de D-deu —.12.

Sonorul séu frumos rĕsunătórele plânso-cânturĭ la mormêntul Domnului nostru Isus Christos de Ucenescu, ... 24.—.

Epistolie a Domnului nostru Isus Christos ce a trimis'o Dumnedeu din ceriu, ... —.24

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și esplicarea dansului nostru de salon

„Romana“ dans de colónă în 5 figurĭ. *Descrisă și esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o întroducere („in loc de prefață“,) de *Tunarul din Dumbrău*, Popa. — Tipografia Aurel Muresianu, Brașov 1903.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei“ cu esplicărĭ) și costa numai 2 cor. 50 banĭ (plus 5 banĭ porto-postal) pentru România 3 lei.

„*Romana*“ se póte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Cursul la bursa din Viena.

Din 16 Martie n. 1907.

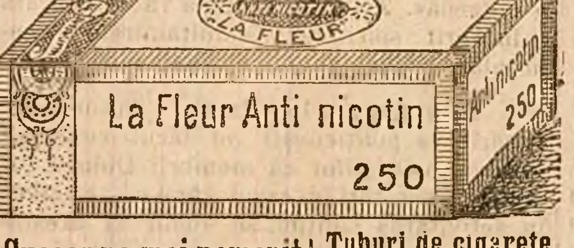
Renta ung. de aur 4%.	112 70
Renta de corone ung. 4% . . .	94 60
Impr. căi. fer. ung. în aur 3½% .	83 50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4% .	94 15
Bonurĭ rurale croate-slavone	95 45
Impr. ung. cu premiĭ	199.25
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin .	150.—
Renta de hârtie austr. 4²/₁₀ . . .	98 85
Renta de argint austr. 4²/₁₀ . . .	98 70
Renta de aur austr. 4%	116.65
Renta de coróne austr. 4% . . .	98 95
Bonurĭ rurale ungare 3½% . . .	88 65
Losurĭ din 1860 . . , . . .	152.25
Acțiĭ de-ale Băncei ung. de credit	1767 —
Acțiĭ de-ale Băncei austr. de credit	805 —
Acțiĭ de-ale Băncei austro-ung. .	680 50
Napoleondorĭ.	19 13½
Mărcĭ imperiale germane . . .	117 85
London vista	241 70
Paris vista.	95.47½
Note italiene.	35

Cursul pieței Brașov

Din 18 Martie n. 1907

Bancnote rom.	Cmp.	18.94	Vênd.	18 96
Argint român	„	18.80	„	18 84
Napoleondori.	„	18.94	„	19 —
Galbeni	„	11.20	„	11.45
Mărcĭ germane	„	117.20	„	117 8
Lire turcescĭ	„	21.50	„	1.6
Scris. fonc. Albine 5%		100.—	„	101
Ruble Rusescĭ	„	2 63		[illegible]

Miei,
Iezi,
Sunci,
Afumături,
Slănină afumată
cumpără firma:
Franz Walter
Atzgersdorf, Wienerstrasse Nr 48. Nied-Österr.
2773,1—4

Succes ne mai pomenit! Tuburi de cigarete „Antinicotin“ in cutiĭ de țigarete.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face orĭ și când pe timp mai îndelungat seu lunare

PUBLICAȚIUNE.

Este de obște cunoscut, că **prețurile materialului de metal sau urcat** întreit ba chiar înpătrit.

In acelaș raport sau urcat de odată și **plățile lucrătorilor** așa că aceasta împrejurare, și urcarea chieltuelelor de regie precum și scumpetea generală, ne silesc ca prețurile de până acuma, cari de mult nu corăspundeau împrejurărilor, și numai din cauza concurenței celei mari au fost scăzute, acuma să le **urcăm pentru toate lucrările de tinichigerie.**

Facem cunoscut că am cumpănit bine toate acestea, și în deosebi am ținut seamă și de concurența d'afară.

Rugându-ne a lua la cunoștință cele de sus. Semnăm cu toată Stima.

Asociația Tinichigiilor.

Nr. 27527,—7.

Vițe nobilitate. Soiurile cele mai nobile de struguri de masă, asortiment bogat, soiuri curate cu garanție liferează firma

Prima Pepinerie cu vițe nobilitate de pe Târnava.

Proprietar, FR. CASPARI, Mediaș [Ardeal].

Cereți catalogul ilustrat!

Care conține scrisori de recunoștință din toate părțile țĕrei. Se pot convinge proprietarii de vii, înainte de a face comande, cerând referințe dela persoane cunoscute, despre soliditatea firmei de sus.

2547,34—48.

Întinerește părul tău cu laptele de păr al lui Grolich's Laptele de păr

Laptele de păr a lui Grolich din nou ameliorat, liber de plumb împrumută părului cărunt și sur o coloare tinerească brună.

Laptele de păr a lui Grolich din nou ameliorat, liber de plumb, nu se decolorează nici odată, rezultatul este sensațional, poți să dormi pe perină albă, fără ca să se observe o pată.

Acelaș lucru are valoare și pentru barbă și pentru sprâncene.

Întrebuințarea este foarte simplă, este de ajuns o periuță.

Laptele de păr a lui Grolich din nou ameliorat, liber de plumb, împrumută părului roșu și bălan o coloare deosebită brună. Coloarea este veritabilă și resistă spălăturilor și băilor de abur

Laptele de păr a lui Grolich din nou ameliorat, liber de plumb, își face efectul încetul cu încetul, așa că nimeni nu bagă de seamă, și peste câte-va zile părul strălucește în coloare tinereții.

Număroase scrisori de recunoștință sosesc zilnic, reputația laptelui de păr a lui Grolich din nou ameliorat și liber de plumb este atat de bine întemeiată încât recunoștințele și scrisorile de mulțumire sosesc din continente îndepărtate.

Laptele de păr a lui Grolich din nou ameliorat și liber de plumb, este liber de aramă și plumb, pentru care lucru eu garantez cu

1000 florini.

Laptele de păr a lui Grolich din nou ameliorat și liber de plumb, a fost aprobat de stațiunea de cercetare c. r. pentru alimente din Viena și s'a permis vânzarea.

Laptele de păr a lui Grolich din nou ameliorat și liber de plumb este un resultat al cercetărilor moderne chemice numai să se ferească omul de imitații, cari de regulă conțin plumb și aramă. Pe fie-care sticlă cu laptele de păr din nou ameliorat a lui Grolich trebue să fie vizibilă firma inventatorului precum și marca de scutire alăturată, cu care marcă verde este pecetluită fie-care sticlă.

Expediția de sticle cu câte 1 și 2 fl. (Porto deosebit) se face de către Laboratorul chemic cosmetic „la Ingerul alb“ a lui

JOHANN GROLICH, Brünn.

In BRAȘOV se capătă la: Victor Klein farmacia la „Coroana de aur“, Ferd Jekelius farmacia la „Speranța“, Teutsch & Tartler Droguist la „Soare“ Strada Vămei 9, Lang & Theil Droguist.

Cruce séu stea duplă electro-magnetică
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.

Vindecă și înviorézá pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boalele vechĭ de 20 anĭ.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, impedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țiuiturĭ de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, audul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, recealâ la mâni și la picióre, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insómnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bole, carĭ la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate încurse din tote părțile lumii, carĭ prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte examina aceste atestate* Acel pacient, care în decurs de 45 dile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orĭ-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis s ĕse confunde cu aparatul „Volta“, de óre-ce „Ciasul-Volta“* atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit*, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei male electro-magnetice o recomandă îndeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor. folosibil la morburĭ, carĭ nu sunt mai vechĭ de 15 anĭ.

Prețul aparatului mic e 4 cor folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă.

Expediție din centru și locul de vêndare pentru țeră și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.